

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O GIMNAZIJAH

1. člen

V Zakonu o gimnazijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/17, 6/18 – ZIO-1 in 46/19) se v 9. členu v petem odstavku za besedo »Sloveniji« doda besedilo »ali so se prvič vključili v deveti razred osnovne šole v Republiki Sloveniji«.

2. člen

Za 9. členom se doda nov 9.a člen, ki se glasi:

»9.a člen (kakovost)

Šola zagotavlja kakovost vzgojno-izobraževalnega dela po načelu samoevalvacije. Kazalnike kakovosti šole v okviru letnega delovnega načrta šole določi svet šole na predlog Komisije za kakovost.

Komisijo za kakovost sestavlja najmanj pet strokovnih delavcev šole. Člane in predsednika komisije imenuje svet šole na predlog ravnatelja.

Komisija za kakovost ugotavlja in spremlja kakovost vzgojno-izobraževalnega dela šole v skladu s sprejetimi kazalniki, strokovnimi usmeritvami in predpisi.

Komisija za kakovost v sodelovanju z ravnateljem vsako leto pripravi poročilo o samoevalvaciji, ki je del poročila o realizaciji letnega delovnega načrta. Ravnatelj enkrat letno poroča svetu šole o zagotavljanju kakovosti.«.

3. člen

V 15. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Pri izbiri kandidatov za vpis v začetni letnik gimnazije se upoštevajo njihovi učni uspehi v predhodnem izobraževanju in dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike in slovenščine (oziroma italijanščine ali madžarščine kot maternega jezika na narodno mešanih območjih) v devetem razredu osnovne šole. Kot dodatno merilo se lahko upoštevajo tudi posebni vpisni pogoji, določeni v izobraževalnem programu, v katerega se kandidat vpisuje. Za vpis v maturitetni tečaj se upoštevajo učni uspehi pri predhodnem izobraževanju.«.

4. člen

V 33. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Organizirano izobraževalno delo obsega:
– pouk splošnoizobraževalnih in strokovnoteoretičnih predmetov ter vaje,
– druge oblike samostojnega ali skupinskega dela in
– druge oblike vzgojno-izobraževalnega dela.«.

V drugem odstavku se v prvem stavku besedilo »obveznih izbirnih vsebin« nadomesti z besedilom »drugih oblik samostojnega in skupinskega dela«.

5. člen

V 41.b členu se v drugem odstavku besedilo »pritožbena komisija« nadomesti z besedilom »komisija za varstvo pravic«.

V petem odstavku se besedilo »pritožbene komisije« nadomesti z besedilom »komisije za varstvo pravic«.

6. člen

41.c člen se spremeni tako, da se glasi:

»41.c člen (komisija za varstvo pravic)

Komisija za varstvo pravic (v nadaljnjem besedilu: komisija) ima tri člane, od katerih vsaj eden ni strokovni delavec te šole. Člane in predsednika komisije ter njihove namestnike imenuje svet šole na predlog ravnatelja.

Mandat komisije traja eno leto, od 1. oktobra do 30. septembra naslednjega leta. Ista oseba je lahko imenovana za člana komisije večkrat.

Če je član komisije odločal o isti zadevi na prvi stopnji, ga je treba v postopku varstva pravic pred komisijo izločiti. O izločitvi člana odloči predsednik komisije, o izločitvi predsednika komisije pa svet šole.«.

7. člen

44.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»44.a člen (evidenci, ki ju vodi ministrstvo)

Ministrstvo vzpostavi, vodi, vzdržuje in nadzoruje evidenco prijavljenih v srednje šole, ki vsebuje podatke iz 1. točke prvega odstavka 42. člena tega zakona, in evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove, ki vsebuje podatke iz 1. in 2. točke prvega odstavka 42. člena tega zakona.

Poleg podatkov, ki se za evidenci iz prejšnjega odstavka zagotavljajo na podlagi sedmega odstavka 135. c člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNSPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA in 71/23), zagotavlja osnovna šola za svoje udeležence vzgoje in izobraževanja v evidenco prijavljenih v srednjo šolo podatke iz pete alineje četrtega odstavka 42. člena tega zakona, srednja šola zagotavlja podatke iz prve in sedme do enajste alineje četrtega odstavka 42. člena tega zakona, podatki iz šeste alineje 42. člena tega zakona pa se prenesejo iz evidence učencev za prijavo na nacionalno preverjanje znanja, obveščanje učencev o dosežkih na nacionalnem preverjanju znanja ter za vpis v srednje šole (evidenca ministrstvo-NPZ), ki jo vodi ministrstvo. Dijaški domovi v evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove zagotavljajo podatke o starših oziroma porokih nastanitvene pogodbe in podatke o izdanih odločbah iz drugega odstavka 42. člena tega zakona ter podatke iz desete in enajste alineje četrtega odstavka 42. člena tega zakona.

Za zagotavljanje točnosti in ažurnosti se iz evidence prijavljenih v srednje šole s povezovanjem z uporabo EMŠO v evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove posredujejo podatki o imenu in sedežu šole ter izobraževalnem program in letniku, v katerega se je dijak prijavil oziroma vpisal.

Podatki v evidencah iz prvega odstavka tega člena se obdelujejo za namen izvedbe vpisnega postopka in za namen zagotavljanja sredstev iz državnega proračuna za sofinanciranje oskrbnin za bivanje v dijaških domovih. Pri znanstveno-raziskovalnem, razvojnem delu, pri načrtovanju politik in pri izdelavi statističnih analiz se osebni podatki iz evidenc iz prvega odstavka tega člena obdelujejo v anonimizirani obliki.

Podatki v obeh evidencah se hranijo trajno.«.

PREHODNI DOLOČBI IN KONČNA DOLOČBA

8. člen

Komisije za kakovost, imenovane pred uveljavitvijo tega zakona, nadaljujejo s svojim delom.

9. člen

Merila iz spremenjenega 15. člena zakona minister sprejme in se javno objavijo najkasneje do 31. avgusta 2024.

10. člen

(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2024.

Št. 0070-34/2024

Ljubljana, dne 12. marca 2024

EVA 2024-3350-0029

OBRAZLOŽITEV:

K 1. členu (dopolnjen 9. člen)

V praksi se je izkazalo, da učenci tujci, ki se vključujejo v osnovne šole v 9. razredu, ne dosegajo zadostnega znanja slovenskega jezika za uspešno delo v srednji šoli, zato bi morali tudi njim zagotoviti tečaj slovenščine. Predlog spremembe tega člena je tudi del sprejete nacionalne Strategije vključevanja tujcev.

K 2. členu (nov 9.a člen)

Predlagani člen z uvedbo komisije za kakovost sledi strateškim usmeritvam pri ugotavljanju in zagotavljanju kakovosti, ki jih je ministrstvo potrdilo februarja 2017, ko je bil na kolegiju ministrice potrjen [Nacionalni okvir za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti](#) na področju vzgoje in izobraževanja. V njem je posebej poudarjena vloga samoevalvacije pri ugotavljanju in zagotavljanju kakovosti za vse vzgojno-izobraževalne zavode po celi vertikali.

Tudi Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja v 49. členu med pristojnosti ravnatelja umešča odgovornost ravnatelja za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti s samoevalvacijo ter pripravo letnega poročila o samoevalvaciji šole oziroma vrtca. Te vsebine so že urejene v Zakonu o poklicnem in strokovnem izobraževanju in v ustanovitvenih aktih vzgojno-izobraževalnih zavodov.

Predlagani člen določa zagotavljanje kakovosti po načelu samoevalvacije, sestavo komisije, postopke imenovanja komisije za kakovost, način poročanja, naloge ter pristojnosti sveta šole, ravnatelja in komisije za kakovost.

K 3. členu (spremenjen 15. člen)

V skladu z obstoječimi merili se izbira kandidatov v primeru omejitve vpisa v srednješolske programe opravi na podlagi učnega uspeha v predhodnem izobraževanju. Dosežki na nacionalnem preverjanju znanja (NPZ) pa se upoštevajo samo v določenih primerih, ko se na spodnji meji znajde več kandidatov z istim številom točk, ki jih kandidati zberejo na podlagi učnega uspeha v predhodnem izobraževanju. Takrat se izbira med temi kandidati na spodnji meji opravi še na podlagi dosežkov pri NPZ iz materinščine in matematike. Predlagana novost se nanaša na to, da se bodo po novem dosežki na NPZ upoštevali pri vseh kandidatih. To omogoča preglednost in večjo objektivnost ter enakopravnejše pogoje pri kandidiranju za vpis na razpisana vpisna mesta v primeru omejitve vpisa.

Kot dodatno merilo se lahko upoštevajo tudi pogoji, ki so kot posebni vpisni pogoj določeni z izobraževalnim programom, v katerega se kandidat vpisuje. Na primer: v program Gimnazija – športni oddelek se lahko vpišejo kandidati, ki so zaključili osnovnošolsko izobraževanje in so registrirani športniki, kar je razvidno iz uradne Evidence registriranih in kategoriziranih športnikov. Pri vpisu morajo ti kandidati predložiti določena dokazila, na podlagi katerih šola, ki izvaja izobraževalni program Gimnazija – športni oddelek, izda potrdilo o izpolnjevanju posebnih pogojev za vpis v športni oddelek. V primeru omejitve vpisa v program Gimnazija – športni oddelek se upoštevajo še športni dosežki, na podlagi katerih se kandidate razvrsti v statuse športnika A, B in C. Kandidati s statusom športnika A dobijo k seštevku točk, ki jih zberejo na podlagi učnega uspeha v predhodnem izobraževanju in dosežkov na NPZ, dodatnih 10 točk, kandidati s statusom športnika B pa dodatnih 5 točk. Za status športnika C kandidati ne dobijo dodatnih točk.

K 4. členu (spremenjen 33. člen)

Predlagana sprememba je usklajena s posodobljenimi gimnazijskimi izobraževalnimi programi. Ti so bili prenovljeni v skladu s Predlogom sprememb gimnazijskih izobraževalnih programov – izhodišči za prenovo, ki jih je določil Strokovni svet RS za splošno izobraževanje.

V skladu z izhodišči se je v predmetnik v okviru posebnega dela gimnazijskih programov na enoten način uvedla nova kategorija Druge oblike vzgojno-izobraževalnega dela, v katero sta se umestila samostojna programska elementa:

- nov element – obvezni vsebinski sklop Aktivno državljanstvo in
- obvezne izbirne vsebine.

Prenovljeni gimnazijski programi so tako sestavljeni iz:

- pouka splošnoizobraževalnih in strokovnoteoretičnih predmetov ter vaj, ki se izvaja v obliki frontalnega pouka, strokovnih ekskurzij, priprave seminarskih nalog in drugih oblik praktičnega dela, zato se črtajo tretja, četrta in peta alineja sedanjega 33. člena zakona,
- drugih oblik samostojnega in skupinskega dela (v nekaterih programih umetniške gimnazije), ki ostajajo v predlaganem členu in
- drugih oblik vzgojno-izobraževalnega dela, del katerega so tudi obvezne izbirne vsebine, zato se črta druga alineja prvega odstavka 33. člena in dodaja nova alineja.

V tedensko obremenitev dijakov, v skladu s prenovljenimi programi, štejejo pouk splošnoizobraževalnih in strokovnoteoretičnih predmetov ter vaje in druge oblike samostojnega in skupinskega dela v umetniški gimnaziji, kar je natančneje pojasnjeno v spremenjenem 2. odstavku 33. člena.

K 5. členu (spremenjen 41.b člen)

Člen se spreminja zaradi poenotenja imena komisije z 80. členom Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju.

K 6. členu (spremenjen 41.c člen)

Člen se spreminja zaradi poenotenja imena komisije z 80. členom Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju.

K 7. členu (spremenjen 44.a člen)

Evidenci sta v veljavnem zakonu že opredeljeni, pri čemer jih s spremembo člena preimenujemo z namenom terminološkega poenotenja (glede na zadnje spremembe Zakona o osnovni šoli), predvsem pa jasneje opredeljujemo vire oziroma evidence, iz katerih se podatki črpajo. S tehnično nadgradnjo aplikacij bo namreč šele sedaj omogočena realizacija določbe sedmega odstavka 135. c člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ki do sedaj zaradi tehničnih omejitev ni bila izvedljiva, kar pomeni, da se bodo osebni podatki za obe evidenci pridobivalo iz Centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja, ki je temeljna zbirka podatkov, v katero vzgojno-izobraževalni zavodi vnašajo podatke o svojih udeležencih. Šolam in dijaškim domovom ne bo več treba teh podatkov posebej vnašati v navedene evidence, kot je določeno v sedaj veljavnih določbah, posledično se bo nabor podatkov, ki jih bodo še vnašali, zmanjšal, in ga je treba ustrezno opredeliti. Obenem gre v drugem odstavku tudi za uskladitev z novelo Zakona o osnovni šoli, ki je natančneje opredelila evidence, ki vsebujejo dosežke učencev na nacionalnem preverjanju znanja (ki so pomembni za vpisni postopek); novela določa, da se dosežki učencev na nacionalnem preverjanju znanja vodijo v t. i. Evidenci ministrstvo-NPZ; podatki o teh dosežkih se bodo za evidenco prijavljenih v srednje šole črpali iz te evidence. Pri tem je pomembno, da ne gre za zbiranje novih podatkov.

Novost je določba v tretjem odstavku člena, ki bo zagotavljala točnost in ažurnost podatkov o dijakih, vpisanih v dijaške domove in s tem prispevala k zmanjšanju administrativnih bremen. Gre zgolj za spremembo načina pridobitve podatkov za evidenco, saj dijakom za potrebe vpisnega postopka v dijaški dom ne bo treba več posredovati informacije dijaškemu domu o izbrani srednji šoli, izobraževalnemu programu in letniku ter morebitni naknadni spremembi v postopku vpisa; ta podatek bo namreč posredovan neposredno v evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove iz evidence prijavljenih v srednje šole. Sprememba je bistvenega pomena tudi zaradi kratkega časovnega roka, v katerem se sočasno izvajata vpisna postopka v srednje šole in dijaške domove in je zelo pomembno, da so podatki o izbrani šoli v postopku vpisa v dijaški dom točni in ažurni, saj so eno od meril v primeru omejitve vpisa v dijaški dom. V praksi pa se je izkazalo, da dijaki pogosto z zamudo obveščajo dijaški dom o morebitni spremembi izbrane šole ali izobraževalnega programa, ali pa ga sploh ne obvestijo, s čemer lahko pride do težave pri pravočasni izvedbi vpisnega postopka skladno s predpisanimi roki ali celo nepravilni izvedbi izbora prijavljenih kandidatov v primeru omejitve vpisa.

Ustreznejša je tudi opredelitev namena in potreb v zadnjem odstavku, med drugim podatki v obeh evidencah omogočajo ustreznejše načrtovanje vpisne politike in mreže srednješolskih izobraževalnih programov ter služijo za statistične namene. Pri tem je pomembno, da se pri analizah uporablja anonimizirane podatke.

K 8. členu (začetek veljavnosti in uporabe zakona)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2024.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

9. člen

(izobraževanje pod enakimi pogoji)

Državljeni Republike Slovenije in državljani drugih držav članic Evropske unije imajo pravico do izobraževanja v gimnazijah pod enakimi pogoji.

Slovenci brez slovenskega državljanstva se lahko izobražujejo v gimnazijah pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

Slovenci brez slovenskega državljanstva po tem zakonu so potomci staršev slovenske narodnosti do tretjega kolena v ravni črti.

Tuji državljani se lahko izobražujejo v gimnazijah pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije, kadar se izobražujejo po načelu vzajemnosti ali če so ob vpisu sami ali vsaj eden od staršev ali skrbnikov dijaka rezidenti Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino.

Za dijake, katerih materni jezik ni slovenski ali niso končali osnovnošolskega izobraževanja v Republiki Sloveniji in niso uspešno opravili preizkusa znanja slovenščine po Skupnem evropskem jezikovnem okviru na ravni A2, šola ob prvi vključitvi v gimnazijsko izobraževanje ob začetku šolskega leta organizira intenzivni tečaj slovenščine po ustreznem javno veljavnem programu, ki je za te dijake obvezen.

Za dijake iz prejšnjega odstavka, ki so po zaključenem tečaju uspešno opravili preizkus znanja slovenščine po Skupnem jezikovnem okviru na ravni A2 in želijo dodatno pomoč, šola organizira dodatne ure slovenščine. Za dijake, ki niso uspešno opravili preizkusa znanja slovenščine, šola organizira dodatne ure slovenščine, ki so zanje obvezne.

Dijaki iz petega odstavka tega člena, ki ob zaključku šolskega leta ne dosegajo znanja, potrebnega za pozitivno oceno iz predmeta slovenščina, in niso v zaključnem letniku, so lahko prvo leto izobraževanja neocenjeni iz tega predmeta in napredujejo v naslednji letnik. O tem odloči ravnatelj na predlog oddelčnega učiteljskega zbora.

15. člen

(merila za izbiro)

Merila za izbiro kandidatov v primeru omejitve vpisa v gimnazijo določi na predlog pristojnega strokovnega sveta minister.

Merila se javno objavijo najpozneje dan pred začetkom šolskega leta, v katerem lahko kandidati začnejo izpolnjevati pogoje za doseganje predpisanih meril.

Pri izbiri kandidatov za vpis v začetni letnik gimnazije se upoštevajo njihovi učni uspehi v predhodnem izobraževanju, kot dodatno merilo pa se lahko upoštevajo tudi na drug način izkazana znanja in spretnosti, ki so pomembne za uspešno nadaljnje izobraževanje. Za vpis v maturitetni tečaj se upoštevajo učni uspehi pri predhodnem izobraževanju.

Kandidata s posebnimi potrebami, ki se vključuje v izobraževanje v skladu z odločbo o usmeritvi, gimnazija z omejitvijo vpisa sprejme, če izpolnjuje vse predpisane pogoje in dosega najmanj 90 odstotkov točk po merilih, potrebnih za vpis.

33. člen

(obremenitev)

Organizirano izobraževalno delo obsega:

- pouk splošnoizobraževalnih in strokovnoteoretičnih predmetov ter vaje,
- obvezne izbirne vsebine,
- strokovne ekskurzije,
- praktični pouk in druge oblike praktičnega dela,
- pripravo seminarskih nalog in
- druge oblike samostojnega ali skupinskega dela.

Pouk splošnoizobraževalnih in strokovnoteoretičnih predmetov, vaj in obveznih izbirnih vsebin po predmetniku lahko obsega brez športne vzgoje tedensko največ 30 ur. Obseg vseh oblik izobraževalnega dela ne sme presegati 36 ur tedensko.

41.b člen

(pristojni organi)

O uresničevanju pravic in obveznosti dijaka odločajo strokovni organi šole v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi.

O pritožbi v zvezi s pridobitvijo oziroma izgubo statusa dijaka odloča svet šole, o vseh drugih pritožbah pa pritožbena komisija.

Pritožbena organa odločata na svojih sejah z večino glasov vseh članov s tajnim glasovanjem. Način odločanja pritožbenih organov se podrobneje uredi s poslovnikom, ki ga sprejme svet šole.

Učitelji, ki so člani sveta šole, se izločijo iz odločanja organa prve stopnje, tako da se njihovi glasovi ne štejejo pri ugotavljanju izida glasovanja.

Odločitev pritožbene komisije oziroma sveta šole je dokončna.

Zoper odločitev sveta šole je možno sprožiti upravni spor.

41.c člen

(pritožbena komisija)

Pritožbena komisija ima tri člane, od katerih vsaj eden ni strokovni delavec te šole. Člane in predsednika pritožbene komisije ter njihove namestnike imenuje svet šole na predlog ravnatelja.

Mandat pritožbene komisije traja eno leto, od 1. oktobra do 30. septembra naslednjega leta. Ista oseba je lahko imenovana za člana pritožbene komisije večkrat.

Če je član pritožbene komisije odločal o isti zadevi na prvi stopnji, ga je treba v postopku varstva pravic pred pritožbeno komisijo izločiti. O izločitvi člana odloči predsednik pritožbene komisije, o izločitvi predsednika pritožbene komisije pa svet šole.

44.a člen

(zbirka podatkov za vpis v srednje šole)

Ministrstvo vzpostavi, vodi, vzdržuje in nadzoruje informatizirano zbirko prijavljenih kandidatov za vpis v srednje šole, ki vsebuje podatke iz evidence iz 1. točke prvega odstavka 42. člena tega zakona, ter informatizirano zbirko prijavljenih in vpisanih dijakov v dijaške domove, ki vsebuje podatke iz evidence iz 1. in 2. točke prvega odstavka 42. člena tega zakona.

Za obe zbirki iz prejšnjega odstavka zagotavlja osebne podatke iz tretjega odstavka 42. člena tega zakona osnovna šola, ki jo obiskuje kandidat, ki se prijavlja za vpis.

Osnovna šola za zbirko prijavljenih kandidatov za vpis v srednje šole zagotavlja tudi podatke iz druge do šeste alineje četrtega odstavka 42. člena tega zakona, razen dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja skladno z merili za vpis iz šeste alineje četrtega odstavka 42. člena tega zakona, ki se prenesejo iz evidence učencev, ki opravljajo nacionalno preverjanje znanja, ki jo vodi Državni izpitni center. Podatke iz prve in sedme do enajste alineje četrtega odstavka 42. člena tega zakona za zbirko prijavljenih kandidatov za vpis v srednje šole zagotavlja srednja šola.

Podatke iz drugega odstavka 42. člena tega zakona za zbirko prijavljenih in vpisanih dijakov v dijaške domove zagotavljajo dijaški domovi.

Podatki v zbirkah iz prvega odstavka tega člena se obdelujejo za namen izvedbe vpisnega postopka.

Podatki v obeh zbirkah se hranijo trajno.